

KODEKSY SIECI – TWORZENIE EUROPEJSKIEGO PRAWA ENERGETYCZNEGO

Grzegorz BŁAJSZCZAK, Iwona GAWEŁ

Agencja Rozwoju Przedsiębiorczości Sp. z o. o. – koordynator Polish Wood Cluster, Żory, ul. Boczna 12
tel.: 327242575; e-mail: grzegorz.blajszczak@polish-wood-cluster.pl, iwona.gawel@polish-wood-cluster.pl

Streszczenie: Unia Europejska przygotowuje obecnie serię rozporządzeń regulujących szczegółowo różne aspekty funkcjonowania sieci i wolnorynkowego handlu energią elektryczną i gazem – tzw. kodeksy sieci. W artykule przedstawiono przebieg procesów powstawania europejskiego prawa energetycznego. Omówiono również ważniejsze instytucje uczestniczące w tym procesie.

Słowa kluczowe: prawo energetyczne, rozporządzenia, dyrektywy, Unia Europejska.

1. ZNACZENIE ROZPORZĄDZEŃ UNII EUROPEJSKIEJ DLA ENERGETYKI KRAJOWEJ

Rozporządzenia przygotowywane UE stanowią część prawa europejskiego. Prawo europejskie nakłada się na prawo krajowe i tworzy jedno, obowiązujące w danym kraju prawo. Kolejność pierwszeństwa przepisów jest następująca: konstytucja (krajowa), dyrektywy i rozporządzenia Unii Europejskiej, ustawy krajowe, rozporządzenia ministrów (krajowe), akty prawa miejscowego (np. Rady Gminy). W rzadkich przypadkach, ujawniających niezgodność dyrektywy lub rozporządzenia UE z konstytucją, najczęściej zmienia się konstytucję dla zachowania przedstawionego powyżej porządku.

Dyrektywy UE zgodnie z Artykułem 288 Traktatu z Lizbony nakazują państwom członkowskim UE osiągnięcie wskazanych rezultatów, pozostawiając organom krajowym swobodę wyboru formy i środków prawnych. Dyrektywy UE wywołują na ogół zmiany w prawie krajowym niezbędne do osiągnięcia stawianych przez dyrektywę celów (stąd też częste zmiany w polskiej ustawie „Prawo energetyczne”). Rozporządzenie UE jest natomiast bezpośrednio wiążącym aktem prawnym. Musi być stosowane wprost, w pełnym zakresie, na całym obszarze UE. Dyrektywy i Rozporządzenia [1-14] dotyczące energetyki pojawiały się w kolejnych falach liberalizacji rynku. Wdrażane obecnie regulacje powstawały od 2009 roku i nazywane są trzecim pakietem.

2. EUROPEJSKIE ORGANIZACJE ZWIĄZANE Z ENERGETYKĄ

Praca systemu elektroenergetycznego jak również systemu gazowego wymaga nadzoru na terenie kraju oraz koordynacji i współpracy na połączeniach z systemami w innych krajach. Organizacje działające w energetyce zajmują się sprawami technicznymi, umożliwiającymi funkcjonowanie systemów, sprawami rynkowymi, liberalizacją i obsługą handlu energią i sprawami szerzej rozumianej polityki energetycznej. Organizacje europejskie koordynują współpracę między organami regulacyjnymi, współpracę techniczną

między OSP oraz współpracę rynkową między giełdami energii.

2.1. ACER

Agencja ds. Współpracy Organów Regulacji Energetyki (ang. *the Agency for the Cooperation of Energy Regulators*) została powołana rozporządzeniem 713/2009 i rozpoczęła działalność w marcu 2011 r. Rozporządzenie 713/2009 w całości poświęcone jest sprawom Agencji i szczegółowo określa jej status, komórki składowe i ich funkcje, zadania wobec OSP, zadania wobec regulatorów krajowych oraz zadania w odniesieniu do warunków dostępu do infrastruktury transgranicznej oraz warunków jej bezpieczeństwa eksploatacyjnego.

Głównym celem Agencji jest wdrażanie polityki UE w zakresie wspólnego rynku energii elektrycznej i gazu, a w szczególności: stworzenie konkurencyjnego i zintegrowanego rynku, dającego większy wybór konsumentom, stworzenie efektywnej infrastruktury technicznej umożliwiającej nieograniczony przesył energii przez granice krajów członkowskich, zapewnienie bezpieczeństwa zasilania dla przedsiębiorstw i odbiorców indywidualnych oraz na mocy rozporządzenia 1227/2011 monitorowanie przejrzystości transakcji, gwarantowanie cen opartych na rzeczywistych kosztach i wyeliminowanie nieuczciwych praktyk.

ACER wydaje opinie i rekomendacje (bez mocy nakazowej) dla regulatorów krajowych, OSP i różnych instytucji UE. W wyjątkowych sytuacjach dotyczących infrastruktury transgranicznej postanowienia ACER-a mogą mieć charakter wiążący. ACER przygotowuje treść kodów sieci, która po weryfikacji (ang. *comitology*) i zatwierdzeniu przez państwa członkowskie i Komisję Europejską staje się obowiązującym rozporządzeniem.

2.2. ENTSO-E

Organizacja o pełnej nazwie Europejska Sieć Operatorów Systemów Przesyłowych Sieci Elektrycznych (ang. *the European Network of Transmission System Operators for Electricity*) powstała w 2008 roku, w wyniku realizacji zalecenia z Art. 5 rozporządzenia 714/2009. ENTSO-E jest kontynuacją istniejącego od 1999 roku (mało wówczas znaczącego) zrzeszenia operatorów o nazwie ENTSO. Do ENTSO-E weszło 42 OSP z kilku europejskich obszarów synchronicznych: UCTE, ATSOI, UKTSOA, NORDEL, and BALTSO.

Zadania ENTSO-E opisane w Art. 8 rozporządzenia 714/2009 koncentrują się wokół budowy europejskiego rynku energii elektrycznej, rozwoju konkurencji na tym rynku, poprawy standardu usług i poprawy bezpieczeństwa dostaw. ENTSO-E jest między innymi zobowiązane do

opracowania i wdrażania kodeksów sieci (ang. network code) regulujących szczegółowo najważniejsze zagadnienia pracy europejskiego systemu elektroenergetycznego, technicznej koordynacji pracy połączonych sieci krajowych i funkcjonowania rynku energii elektrycznej.

2.3. Europejskie giełdy energii

Liberalizacja rynku energii otworzyła zainteresowanie giełd nowymi towarami: energią elektryczną i gazem. Pierwszy, konkurencyjny rynek energii powstał w Norwegii (nie należącej do UE) w 1990 roku i następnie został rozszerzony na całą Skandynawię. Skandynawska giełda Nord Pool posiada największy wolumen obrotu energią elektryczną wśród giełd europejskich i jest uważana za najlepiej zorganizowaną i najbardziej doświadczoną giełdę energii w Europie. Drugą co do wielkości jest niemiecka giełda o nazwie: Europejska Giełda Energii (ang. *European Energy Exchange – EEX*) z siedzibą w Lipsku. Dużymi giełdami są również: francuska giełda Powernext blisko współpracująca z giełdami belgijską Belpex i brytyjsko-holenderską APX, oraz giełdy na rynkach południowych na Półwyspie Iberyjskim OMEL/OMIP i we Włoszech IPEX. Mniejszymi giełdami energii są EXAA z Austrii, Borzen ze Słowenii, OPCOM z Rumunii, TGE (ang. PPX) z Polski i PXE z Czech.

3. INSTYTUCJE KRAJOWE WDRAŻAJĄCE EUROPEJSKĄ POLITYKĘ ENERGETYCZNĄ

W wielu państwach członkowskich UE instytucje związane z energetyką mają tradycje sięgające początków powstawania systemów energetycznych. Unia Europejska przejęła dobre doświadczenia tych instytucji (niektóre nazywała inaczej) i wpisała ich zadania do powstającego europejskiego prawa.

3.1. Urząd Regulacji Energetyki (URE)

Zgodnie z art. 35 ust. 1, dyrektywy 2009/72 każde państwo członkowskie wyznacza jeden krajowy organ regulacyjny (ang. *National Regulatory Authority – NRA*). W Polsce organem regulacyjnym (powołanym Ustawą Prawo Energetyczne już w 1997 roku) jest Prezes Urzędu Regulacji Energetyki. Jest to jednoosobowy, centralny organ administracji rządowej. Prezes URE wykonuje swoje ustawowe zadania przy pomocy Urzędu Regulacji Energetyki. Organ regulacyjny, zgodnie z dyrektywą 2009/72, jest odpowiedzialny za realizację energetycznej polityki UE.

3.2. Operator Systemu Przesyłowego

Obowiązek powołania operatora systemu przesyłowego (OSP) wprowadza dla energii elektrycznej dyrektywa 2009/72, a dla gazu dyrektywa 2009/73. Dyrektywy te opisują również wymagania, które musi spełniać OSP i główne obowiązki OSP. Operator systemu przesyłowego (ang. *Transmission System Operator – TSO*) oznacza osobę fizyczną lub prawną odpowiedzialną za eksploatację, utrzymanie i rozbudowę systemu przesyłowego na danym obszarze, a także za jego wzajemne połączenia z innymi systemami oraz za zapewnienie długoterminowej zdolności systemu do zaspokajania uzasadnionych potrzeb w zakresie przesyłu. W Polsce funkcje OSP dla energii elektrycznej pełnią: Polskie Sieci Elektroenergetyczne S.A., a dla gazu Gaz System S.A. Kolejne, szczegółowe obowiązki prawne OSP będą przedstawiane w przygotowywanej obecnie grupie rozporządzeń UE o nazwie kodeksy sieciowe. Dyrektywy

2009/72 i 2009/73 formułują również obowiązek powoływania operatorów systemów dystrybucyjnych.

3.3. Giełda Energii

Giełda energii powstała w Polsce w wyniku rozstrzygnięcia przetargu ogłoszonego przez Ministra Skarbu Państwa w 1999 roku. Krajowa ustawa o giełdach towarowych [15] reguluje funkcjonowanie giełd towarowych i obrót towarami giełdowymi. Prowadzenie giełdy wymaga zezwolenia, które wydaje minister, właściwy do spraw instytucji finansowych, na wniosek spółki zaopiniowany przez Komisję Nadzoru Finansowego. Na towarowej giełdzie energii handlują zarejestrowani członkowie giełdy. Członkami giełdy mogą być przedsiębiorstwa energetyczne posiadające koncesję na wytwarzanie, przesyłanie, dystrybucję lub obrót energią elektryczną, odbiorcy uprawnieni do korzystania z usług przesyłowych, domy maklerskie inne podmioty wskazane w Ustawie [15]. Towarowa Giełda Energii S.A. (TGE), jako pierwsza i do tej pory jedyna firma w Polsce, uzyskała licencję na prowadzenie giełdy towarowej.

4. KODEKSY SIECI

Kodeksy sieci w pewnym sensie stanowią odpowiednik IRiESP dla europejskiego systemu elektroenergetycznego i gazowego z rozszerzeniem o aspekty rynkowe. Niektóre z kodeksów w dużym stopniu bazują na księdze zasad UC-TE (the withe book). Każdy z kodeksów dotyczy określonej dziedziny związanej z energią elektryczną lub gazem. Zgodnie z Art. 8 Rozporządzenia 714/2009 kodeksy sieci powinny regulować obszary:

- bezpieczeństwa i niezawodności sieci, w tym zdolności rezerwowej;
- przyłączenia do sieci;
- dostępu stron trzecich;
- wymiany danych i rozliczeń;
- procedury operacyjne w sytuacjach awaryjnych;
- alokacji zdolności i zarządzania ograniczeniami;
- zasad przejrzystości;
- bilansowania, w tym rezerwy mocy;
- harmonizowania struktur taryf przesyłowych
- rekompensat dla operatorów działających między systemami przesyłowymi;
- efektywność energetycznej sieci elektroenergetycznych.

Proces wydania kodeksu rozpoczyna się od sformułowania przez Komisję Europejską wykazu istotnych spraw wymagających regulacji, na bazie którego ACER przygotowuje wytyczne ramowe i przekazuje je do ENTSO-E (lub ENTSO-G). Reprezentanci zainteresowanych TSO w powołanej grupie roboczej przygotowują treść kodeksu i przekazują ją do zaopiniowania przez ACER. Po rozpoczęciu konsultacji publicznych, grupa robocza ACER-a składająca się z przedstawicieli zainteresowanych regulatorów krajowych analizuje i poprawia treść kodeksu. Po pozytywnej opinii ACER-a kodeks jest zatwierdzany przez Komisję Europejską i rekomendowany Parlamentowi UE i Radzie Europy do wydania jako rozporządzenie.

Obecnie wydano już kodeks dotyczący alokacji zdolności przesyłowych gazu (rozporządzenie 984/2013). Trzy następne kodeksy: alokacji zdolności przesyłowych dla energii elektrycznej, alokacji długoterminowych zdolności przesyłowych dla energii elektrycznej i bilansowania w sieciach elektrycznych zostaną wkrótce wydane jako kolejne rozporządzenia. Prace trwają m. in. nad kodeksami dotyczącymi połączeń wysokiego napięcia prądu stałego

(HVDC), bezpieczeństwa operacyjnego, regulacji pierwotnej i rezerwy mocy na tą regulację.

5. ELEKTROENERGETYCZNA STRUKTURA EUROPY

5.1. Obszary OSP

Podstawową „komórką” składową europejskiego systemu elektroenergetycznego jest obszar działania jednego OSP (ang. *control area*), w którym OSP bilansuje w czasie rzeczywistym zapotrzebowanie z generacją, prowadzi regulację częstotliwości i kontroluje przepływy na granicach tego obszaru. W Polsce, podobnie jak w innych państwach, obszar działania OSP obejmuje terytorium całego kraju. Istnieje jednak kilka państw na świecie (np. Niemcy lub Dania), na terenie których jest dwa lub więcej obszarów kontrolowanych przez różnych OSP.

5.2. Obszary synchroniczne

Systemy elektroenergetyczne krajów europejskich, nadzorowane przez różnych OSP, są na jej dużym obszarze (od Portugalii do Polski) bezpośrednio połączone, zsynchronizowane i praktycznie stanowią jeden rozległy, europejski system elektroenergetyczny. Ten system w przeszłości nazywany był UCTE (od nazwy organizacji, która nim zarządzała). Niezależne systemy synchroniczne funkcjonują obecnie w Skandynawii – Nordel i na Wyspach Brytyjskich – UKTSOA i ATSOI. Kraje byłego Związku Radzieckiego tworzą również odrębne obszary synchroniczne (z wyjątkiem małego obszaru zachodniej Ukrainy tzw. Wyspy Bursztyńskiej pracującej synchronicznie z UCTE). Przesyłanie energii wewnątrz obszaru zsynchronizowanego jest ograniczone jedynie obciążalnością linii przesyłowych. Obszary niezsynchronizowane nie są ze sobą bezpośrednio połączone i bezpośrednie przesyłanie energii nie jest możliwe. Przepływ energii między obszarami niezsynchronizowanymi można zrealizować łącząc te obszary sprzęgłem energoelektronicznym. W ENTSO-E wyróżnia się obecnie pięć głównych obszarów synchronicznych jak pokazano na rysunku 1.

Rys.1. Obszary pracy synchronicznej w ENTSO-E

5.3. Podstawowe obszary rynkowe

Nazwa podstawowej „komórki” składowej europejskiego rynku energii elektrycznej lub gazu (ang. *bidding zone*) nie ma jeszcze ugruntowanego odpowiednika w języku polskim. Podstawowym obszarem rynkowym jest geograficzny obszar, z którego uczestnicy rynku mogą składać oferty

kupna lub sprzedaży (energii elektrycznej lub gazu) bez obawy napotkania na ograniczenia zdolności przesyłowych. Wewnątrz podstawowego obszaru rynkowego nie prowadzi się aukcji na zdolności przesyłowe, gdyż z założenia nigdy nie występują tam takie ograniczenia. Realizacja transakcji wewnątrz obszaru nie powinna wpływać na funkcjonowanie sąsiednich obszarów. Podstawowe obszary rynkowe określone są niezależnie dla rynku energii elektrycznej i gazu (w Polsce w obu przypadkach obszar rynkowy obejmuje terytorium całego kraju).

5.4. Regionalne obszary rynkowe

Celem polityki europejskiej jest stworzenie rynku, na którym każdy uczestnik będzie mógł kupić energię elektryczną (lub gaz) od innego uczestnika z dowolnego kraju. Realizacja tego celu wymaga jednak rozwiązania problemów technicznych. Wszystkie linie przesyłowe mają ze względów konstrukcyjnych ograniczoną zdolność przesyłową. W sytuacji gdy liczba uczestników i ich zamiary przesyłowe przekraczały możliwości linii, wprowadzono aukcje, na których sprzedawano prawa do korzystania z linii przesyłowej (tzn. alokację zdolności przesyłowych). Uruchomienie jednego systemu koordynacji alokacji przesyłowych dla całej Europy, ze względów praktycznych, zostało podzielone na etapy. Rozporządzenie 714/2009 nakazało rozpoczęcie od 2007 roku stosowania w określonych regionach geograficznych skoordynowanych metod zarządzania ograniczeniami przesyłowymi dla zdolności przesyłowych. Rozporządzenie zaleciło utworzenie następujących regionów: Europa Północna (Dania, Szwecja, Finlandia, Niemcy i Polska), Europa Północno-Zachodnia (Belgia, Holandia, Luksemburg, Niemcy i Francja), Półwysep Apeniński (Włochy, Francja, Niemcy, Austria, Słowenia i Grecja), Europa Środkowo-Wschodnia (Niemcy, Polska, Czechy, Słowacja, Węgry, Austria i Słowenia), Europa Południowo-Zachodnia (Hiszpania, Portugalia i Francja), Wielka Brytania, Irlandia i Francja, Państwa Bałtyckie (Estonia, Łotwa i Litwa).

Realizacja zaleceń UE przebiega z różnym powodzeniem w różnych regionach. Najbardziej zaawansowane w tworzeniu wspólnego rynku są regiony Europy Północnej (ang. *Nordic*) i Europy Północno-Zachodniej (ang. *NWE*). W regionie Europy Środkowo-Wschodniej (ang. *CEE*) powstała niezależnie od zalecanej przez UE koordynacji, lokalna grupa łącząca rynki Węgier, Czech, Słowacji i Rumunii. Łączenie rynków energii elektrycznej z różnych krajów w dużym stopniu opiera się na łączeniu obszarów działania giełd, które zaczynają wykorzystywać ten sam algorytm ustalania cen i korzystać ze wspólnej bazy ofertowej. Obrót na giełdzie opiera się na transakcjach obejmujących jednocześnie cenę energii i koszt uzyskania transgranicznych zdolności przesyłowych (ang. *implicit auction*). Takie rozwiązanie jest wygodne dla uczestników rynku, ale wymaga ścisłej współpracy z OSP. Harmonizacja rynków wymaga również ujednoczenia sposobów wyznaczania cen i wyznaczania zdolności przesyłowych. W tym zakresie UE rekomenduje metodę „wspólnej ceny rynkowej” (ang. *price coupling of regions – PCR*) i alokację opartą o przepływy rzeczywiste (ang. *flow based*).

6. PODSUMOWANIE

Europa, państwa członkowskie UE są nadal w trakcie procesu łączenia i niwelowania różnic. Tworzenie wspólnego rynku energii elektrycznej i wspólnego rynku gazu wymaga uregulowania wielu kwestii technicznych i handlowych. Zmianom tym przyświeca idea poprawy „korzyści

społecznych” (ang. *social welfare*) polegających na tym, że w wyniku połączenia rynków producenci będą sprzedawać drożej, a odbiorcy kupować taniej. Zunifikowane, jednolite, europejskie prawo energetyczne z pewnością nie przyniesie takich samych korzyści wszystkim przedsiębiorstwom i obywatelom Unii Europejskiej. Aktywny udział w procesach tworzenia prawa może przelożyć się na uwzględnienie w tym prawie istotnych interesów lokalnych.

7. BIBLIOGRAFIA

1. Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2009/28/WE z dnia 23 kwietnia 2009 r. w sprawie promowania stosowania energii ze źródeł odnawialnych zmieniająca i w następstwie uchylająca dyrektywy 2001/77/WE oraz 2003/30/WE Dz.U. UE L 09.140.16
2. Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2009/72/WE z dnia 13 lipca 2009 r. dotycząca wspólnych zasad rynku wewnętrznego energii elektrycznej i uchylająca dyrektywę 2003/54/WE, Dz. U. UE L 09.211.55
3. Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2009/73/WE z dnia 13 lipca 2009 r. dotycząca wspólnych zasad rynku wewnętrznego gazu ziemnego i uchyl. dyrektywę 2003/55/WE Dz. U. UE L 09.211.94
4. Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 713/2009 z dnia 13 lipca 2009 r. ustanawiające Agencję ds. Współpracy Organów Regulacji Energetyki Dz.U. UE L 09.211.1
5. Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 714/2009 z dnia 13 lipca 2009 r. w sprawie warunków dostępu do sieci w odniesieniu do transgranicznej wymiany energii elektrycznej i uchyl. rozporządzenie (WE) Nr 1228/2003 Dz. U. UE L 09.211.15
6. Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 715/2009 z dnia 13 lipca 2009 r. w sprawie warunków dostępu do sieci przesyłowych gazu ziemnego i uchylające rozporządzenie (WE) Nr 1775/2005 Dz. U. UE L 09.211.36
7. Rozporządzenie Rady (UE, Euratom) nr 617/2010 z dnia 24 czerwca 2010 r. w sprawie zgłaszania Komisji projektów inwestycyjnych dotyczących infrastruktury energetycznej w Unii Europejskiej oraz uchylające rozporządzenie (WE) nr 736/96, Dz.U. L 180
8. Rozporządzenie Komisji (UE) nr 838/2010 z dnia 23 września 2010 r. w sprawie ustanowienia wytycznych dotyczących mechanizmu rekompensat dla operatorów działających między systemami przesyłowymi i wspólnego podejścia regulacyjnego do opłat przesyłowych, Dz.U. L 250
9. Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 994/2010 z dnia 20 października 2010 r. w sprawie środków zapewniających bezpieczeństwo dostaw gazu ziemnego i uchylenia dyrektywy Rady 2004/67/WE Dz.U. L 295
10. Rozporządzenie Komisji (UE) nr 1031/2010 z dnia 12 listopada 2010 r. w sprawie harmonogramu, kwestii administracyjnych oraz pozostałych aspektów sprzedaży na aukcji uprawnień do emisji gazów cieplarnianych na mocy dyrektywy 2003/87/WE Parlamentu Europejskiego i Rady ustanawiającej system handlu przydziałami emisji gazów cieplarnianych we Wspólnocie Dz.U. L 302
11. Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1227/2011 z dnia 25 października 2011 r. w sprawie integralności i przejrzystości hurtowego rynku energii, Dz. U. UE L326/1
12. Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2012/27/UE z dnia 25 października 2012 r. w sprawie efektywności energetycznej, zmiany dyrektyw 2009/125/WE i 2010/30/UE oraz uchylenia dyrektyw 2004/8/WE i 2006/32/WE Dz.U. L 315, i Dz.U. L 113
13. Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 347/2013 z dnia 17 kwietnia 2013 r. w sprawie wytycznych dotyczących transeuropejskiej infrastruktury energetycznej, uchylające decyzję nr 1364/2006/WE oraz zmieniające rozporządzenia (WE) nr 713/2009, (WE) nr 714/2009 i (WE) nr 715/2009 Dz.U. L 115
14. Rozporządzenie Komisji (UE) nr 984/2013 z dnia 14 października 2013 r. ustanawiające kodeks sieci dotyczący mechanizmów alokacji zdolności w systemach przesyłowych gazu i uzupełniające rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 715/2009 Dz.U. L 273
15. Ustawa o giełdach towarowych z dnia 26 października 2000 r., ze zm., Dz.U. 2000 Nr 103 poz. 1099

NETWORK CODS – CREATION OF EUROPEAN ENERGY LAW

The European Union is currently processing preparation of several regulations concerning different aspects of electrical energy markets and gas markets – so called network cods. The paper introduces the process of construction of the European energy law (particularly the electrical energy law). The institutions involved in this process from European Union (i.e. European Commission, ACER, ENTSO-E) as well as the member states organizations are also described. Particularly the Polish institutions involved in this process (like: URE, PSE and TGE) are described in details. ACER is an organization that coordinates and supervises the national regulatory offices, ENTSO-E coordinates mainly the technical aspects of transmission systems operation from all European countries (including non-synchronous zones). Construction of a common European market is aiming to enable unrestricted energy trade all over the Europe. This task meets meaningful technical limitations. In this field a leading role take power exchanges. Activities of the biggest power exchanges brings to live bidding zones and European regions – also described in this paper. A list of the law acts being currently compulsory in Europe is also listed in the literature of the paper.

Keywords: energy law, directive, regulation, European Union